

opusdei.org

Spelar Gud tärning?

Kvantfysiken kan vara en bra början när man vill tala om människans frihet, öde och Gud. Det tycker universitetslärare från nio länder som möttes i London för att diskutera om "Evolutionen, slumpen och naturens intelligens".

2007-02-02

Naturvetenskapen underlättar inte bara livet utan den kan också hjälpa människan att förstå sig själv.

För att detta skall kunna ske är det nödvändigt att de vetenskapliga framstegen förenas med en humanistisk och antropologisk reflektion.

För att främja denna globala vision träffas sedan 15 år tillbaka olika studentföreningar för att diskutera de framsteg som gjorts inom var och en av vetenskaperna, för att jämföra kunskaper och lägga fram sina synpunkter i ämnet.

2007 års upplaga av “ *International Interdisciplinary Seminars* ” samlade nyligen i London ingenjörer, fysiker, biologer, matematiker, filosofer och jurister till ett möte som gick under titeln: “ *Does God play dice? Evolution, Randomness and Intelligence in Nature* ” .

Här kan ni se ett fotogalleri från detta universitetsmöte (bildtext på spanska).

Vi intervjuar Antoine Suarez och Lorenzo de Vittori, som deltog i mötet som ägde rum i Netherhall College (Londres), ett studenthem och ett kooperativt verk tillhörande Opus Dei.

Varför vill man veta om "Gud spelar tärning"?

Denna titel refererar till den berömda Einsteins polemik mot kvantfysiken. Denna gren av fysiken säger att de fysiska fenomenen inte endast kan förklaras på ett deterministiskt sätt genom materiella orsaker som kan observeras.

Einstein, som var anhängare av determinismen, svarade: "Gud spelar inte tärning." Om världen skulle fungera enligt det deterministiska sättet att se, då skulle det inte finnas någon frihet! Denna polemik äger fortfarande stor aktualitet.

Vad är det som förenar matematikstudenter, ingenjörer, fysiker, filosofer?

Friheten. Frihet är ledtråden i dessa interdisciplinära seminarier för universitetsstudenter, alltsedan början år 1992. Med dessa debatter önskar vi gynna en reflektion på en gång vetenskaplig och filosofisk fråga och med de experimentella vetenskapernas och matematikens resultat för att så upptäcka en värld där det är möjligt att äga frihet.

Vilken typ av deltagare har ni?

Det var 60 studenter, forskare och lärare från följande 9 länder som deltog: Storbritannien, Irland, Holland, Italien, Schweiz, Kroatien, Frankrike, Kanada och Taiwan. Det hade kunnat bli många flera men för ögonblicket har vi inte tillräckligt med sovplatser. Medelåldern var runt 25 år.

Ett av ändamålen med denna aktivitet är att stimulera kommunikationen mellan de olika vetenskapsgrenarna. Och jag tror att vi har lyckats med det för representanter från nästan alla vetenskapsgrenar har varit närvarande: fysiker, matematiker, ingenjörer, biologer, läkare, statistiker, informatörer och även filosofer, jurister, statsvetare och till och med konstnärer.

Vad har de främsta debatterna handlat om?

Debatterna har rört sig runt de filosofiska konsekvenserna för kvantfysiken och matematiken, spänningen som råder mellan evolution och skapelse, vikten av att förstå det kvantiska slumpbegreppet för att kunna ha frihet, relationen mellan den andliga själen och hjärnan, och definitionen på döden.

Vilka bidrag tycker ni har varit de mest originella?

Ett första originellt resultat är möjligheten att harmoniera Thomas av Aquinos filosofiska perspektiv med nyligen utförda experiment inom kvantfysiken. Så som grupperna från Zürich (Lorenzo De Vittori, Andreas Schwaab) och Zagreb (Vuko Brigljevic och Roko Plestina) visar är existensen av fenomen vars ursprung och orsak ligger utanför tid och rymd, inmateriell. Dessa experiment tillåter dessutom ett aktualiserande av den tomistiska synen på själen som kroppens form. I vår kropps spontana rörelser spelar den nödvändiga energin samma roll som den materiella orsaken gör i kosmos, medan däremot själen inträder som formell orsak när det gäller att göra ett val (till exempel om man skall vrida åt höger istället för åt vänster). Juleon Schins (från staden Delft) har

myntat benämningen ”kvant-hylemofism”. Vi har försökt tillämpa denna definition på döden och det verkar att den fungerar ganska bra.

Cesare Stefanini och Federico Favali (från Pisa) gav stimulerande reflektioner i vilka de jämförde den mänskliga kreativiteten med det som självständiga robotar kan göra. Men det återstår ännu mycket arbete innan man kan säga något säkert om förhållandet mellan själen och hjärnan.

Ett annat intressant resultat var den ”positiva” synen på slumpen som en grupp i Utrecht (Alfred Driessen, Daan van Schalkwijk) och Zürich gav uttryck för. Slumpen är enligt dem inte ”blind”, som man brukar säga, utan härrör ur en intelligent och fri orsak, som det spel som Gud tillåter i världens ”mekanism” så att den inte är helt orörlig utan tillåter fria kroppsrörelser, som de som mina

fingrar gör på datorns tangenter när jag skriver dessa svar på era frågor.

Slumpen kan på sätt och vis jämföras med "den formlösa jorden" eller råämnet som Gud enligt den bibliska berättelsen Gud skapar till att börja med. Detta perspektiv sprider på ett mycket intressant sätt ljus över evolutionsteorin.

Evolutionen verkar vara ett mycket aktuellt ämne, såväl ur vetenskaplig som också filosofisk och religiös synvinkel...

Ja, det som skrivs och debatteras i ämnet var naturligtvis med i seminariet. Mark Fox (Sheffield), Tomory Leslie (Toronto), Jimmy Bakker (Dublin) och Andrea Manazza (Turin) hänvisade till den aktuella debatten om evolutionen och intelligent design och hävdade att det inte råder någon konflikt mellan skapelsen och den vetenskapliga teorin om evolutionen.

Å sin sida analyserade ekonomerna Ed Tredger (London) och Jan Everhard Renaud (Amsterdam) vad konceptet slumpen var, och fysikern och dataexperten Peter Adams (London) drog uppmärksamheten till det faktum att även om Gud inte avslöjar sig så lätt i vetenskapen så är den beskrivning av världen som kvantvetenskapen gör inte totalitär och den bör stå öppen mot icke-kvantifierbara principer.

Mycket intressant var också det matematiska perspektivet som den italienska gruppen och gruppen från Zürich uppvisade. Fundamentala teorier i matematik (Gödel, Turing) visar att å ena sidan den mänskliga tanken inte kan reducera sig till en ren mekanisk beräkningsprocess och är därför inte materiell.

Å andra sidan framgår att inget mänskligt sinne kan innehålla hela den matematiska sanningen. Om –

som Kant säger – matematiken är något som existerar “ *a priori* ” och mentalt, och inte kommer ur den erfarenhet som känslorna ger oss, då måste vi dra den slutsatsen att den har sitt ursprung i ett allvetande sinne som överstiger den mänskliga förmågan. Ironiskt nog verkar den uppfattning om matematiken som Kant ger uttryck för i Kritik av det rena förnuftet att stödja tron på Guds existens.

Du sade att deltagarna i seminariet var ”unga” och ”vetenskapsmän”, just de två kategorier som anses ha minst intresse för Gud och för det andliga.

Vetenskapen sysslar med att försöka förstå världen, att beskriva den så gott det går och att förklara människans roll i den – som alltid måste vara en central roll i detta sammanhang.

Det är därför inte mer än naturligt att en ärlig vetenskapsman ställer sig det slags frågor som är grundläggande för människans liv, som den om Gud, världens ursprung och evolutionen.

Och dessa vetenskapsmän blir lyckligtvis allt flera. Efter flera århundraden då de olika vetenskaperna utvecklade sig i "chambres séparées" tycks det nu som om de unga generationerna önskar finna en enhet utöver vars och ens specialitet.

Något som bekräftar denna tendens är alla de diskussioner på nätet som vi kan se. De flesta försiggår i form av bloggar, som de unga vetenskapsmännen är mycket förtjusta i.

Det räcker med att i Googles sökfönster sätta in "Guds existens" eller "kvantfysiken och friheten" så

får man tusentals träffar om dessa frågor.

Men det är inte bara de unga som ägnar sig åt metafysiska frågor. Detta är också något som bekymrar professorer och forskare.

För ett sekel sedan var det omöjligt att tänka sig att någon kunde kritisera determinismen (som bevis kan vi bara tänka på Einsteins reaktion när han sade "Gud spelar inte tärning"!). Tvärtom tycks det vara en seriös väg för att visa att det inte råder någon motsättning mellan vetenskap och religion.

För närvarande handlar det om ett öppet ämne, som visserligen kritiseras, men som man fortsätter att livligt diskutera. Det är trevligt att se hur stora experter inom fysiken bekräftar att det i denna världen finns utrymme för friheten och för Gud.

Att öppna dessa debatter inom vetenskapen är inte det att gå emot strömmen?

Ja, det är faktiskt en utmaning för den som vant sig vid att se världen från ett "deterministiskt" perspektiv. Men denna nya diskurs är inte något som man undflyr utan det är något som man lyssnar till med intresse.

Det positiva är att strömmen av det vetenskapliga tänkandet inte bara går i en riktning. Nu är floden full av virvlar och det är det som är den bästa miljön för vetenskapliga framsteg!

Jag har hört att ni fortsätter diskussionerna i en blog

Ja. Den som är intresserad kan ta del av alla presentationerna och delta i debatten. Länken är:

www.scienceandbeyond.net **Hur var atmosfären under kongressen?**

Mycket stimulerande. Kanske kan jag ge ett exempel på det genom att berätta följande anekdot som avslutning på vårt möte: ”Som en sammanfattning – sade programledaren, kan vi säga att Gud spelar tärning, ja eller nej?” – ”Ja – svarade några ur publiken. Och han tycker det är roligt!” Kanske är detta ett annat sätt att förklara orden ur Ordspråksboken 8:31: *“ludens in orbe terrarum”* (jag lekte i hela hans värld).

Och nästa år?

Seminariet äger på nytt rum i London, den 2 – 6 januari. Ämnet kommer att vara: ”Finns det rum för själen inom neurologin?” Vi kommer att diskutera på grundval av neurologiska begrepp om den personliga identiteten och det fria valet.

pdf | Dokument automatiskt skapad
från [https://dev.opusdei.org/sv-se/
article/spelar-gud-tarning/](https://dev.opusdei.org/sv-se/article/spelar-gud-tarning/) (2025-08-13)